

XII. Organisatie en roeping.

35. De Partij staat open voor personen van zeer verschillende levensovertuiging, die instemmen met haar beginselprogramma. Zij erkent het innig verband tussen levensovertuiging en politiek inzicht en waardeert het in haar leden, als zij dit verband ook in hun arbeid voor de Partij duidelijk doen blijken. Zij verwerpt echter principieel, en voor de tegenwoordige verhoudingen in Nederland ook praktisch, de organisatie van het politieke partijleven op de grondslag van een godsdienstige belijdenis (antithese).

36. Ter verdieping en verrijking van het geheel der socialistische gedachte en beweging, geeft de Partij binnen haar organisatie gelegenheid tot het oprichten van werkgemeenschappen op de grondslag van de levensovertuiging.

37. De Partij acht het haar roeping, alle werkenden van het Nederlandse volk, die, in opstand gekomen tegen het onrecht en lijden in de kapitalistische samenleving, bezielde zijn met een positieve wil tot gerechtigheid en broederlijke gemeenschap, vrijheid en vrede, samen te brengen in éénzelfde strijd voor het democratisch socialisme. Zij werkt daartoe samen met die partijen uit andere landen, die dezelfde taak voor hun volk hebben aanvaard, en staat aldus verbonden in een wereldomvattende strijd voor de bevrijding van de mensheid uit nood en verdrukking.

Naschrift.

Het beginselprogramma van de Partij van de Arbeid, dat hiervoor is afgedrukt, is vastgesteld op het Congres van de Partij, gehouden te Utrecht van 24-26 April 1947. Het ontwerp werd opgesteld door een commissie, ingesteld door het Partijbestuur op 27 Juli 1946, bestaande uit de volgende leden:

J. W. Albarda, W. Banning, G. van den Bergh, M. v. d. Goes van Naters, A. M. Joekes, J. de Kadt, R. Kranenburg, S. L. Mansholt, H. Oosterhuis, G. Ruygers, W. Schermerhorn, G. H. Slotemaker de Bruine, N. Stufkens, N. S. C. Tendeloo, W. Thomassen, E. J. Tobi, H. Verwey-Jonker, Koos Vorrink, K. Voskuil, G. E. van Walsum, S. de Wolff, C. Woudenberg.

Na voorbereidende besprekingen in de afdelingen, behandelde het Congres het programma en de ingediende amendementen. In de Statuten van de Partij wordt aldus naar dit programma verwezen: Artikel 2, Doelstelling: De Partij stelt zich ten doel, de verwezenlijking van een democratisch-socialistische maatschappij, zoals deze nader is omschreven in een door het Congres vastgesteld beginselprogramma.

Verkiezingsprogramma 1952

Landgenoten!

De Partij van de Arbeid heeft in de achter ons liggende jaren haar politieke invloed aangewend om in de moeilijke na-oorlogse omstandigheden het herstel en de wederopbouw van ons geschonden land te bevorderen. Zij heeft in een groot aantal gevallen door middel van haar voormannen in regering en parlement leiding kunnen geven aan hervorming en vernieuwing van ons maatschappelijk en staatkundig leven.

De krachtige invloed van de Partij van de Arbeid is vele conservatieve en reactionaire elementen in allerlei politieke groeperingen van ons vaderland een doorn in het oog. Zij trachten op hun wijze invloed uit te oefenen op de verkiezingsstrijd, ten einde de invloed van de Partij van de Arbeid zoveel mogelijk terug te dringen.

In haar Plan „De weg naar vrijheid” heeft de Partij van de Arbeid een weg gewezen naar een betere wereld. Een wereld zonder massale werkloosheid, een wereld waarin de volkeren door hechte samenwerking het behoud van de vrede zullen waarborgen en de weg tot ontwapening kan worden vrijgemaakt. Een wereld, waarin niet de jacht naar winst, maar dienst aan de gemeenschap en het streven naar gerechtigheid leidinggevende beginselen zullen zijn. Een wereld, waarin vrijheid in verantwoordelijkheid als een der wezenlijkste doeleinden der mensheid zal worden nagestreefd.

De strijd van het socialisme is de strijd voor de erkenning van het recht van de menselijke persoonlijkheid. Van zijn recht op vrijheid en van zijn plicht tot het dragen van verantwoordelijkheid. In de stormachtige ontwikkeling van de techniek dreigt de eerbied voor de menselijke persoonlijkheid verloren te gaan. Het is goed dit te bedenken op de drempel van een nieuw tijdperk, het tijdperk van de atoomenergie. Niet de techniek moet de mens, maar de mens moet de techniek beheersen.

Vervuld van de eeuwenoude idealen van gerechtigheid en broederschap strijdt de Partij van de Arbeid voor de oplossing van de brandende vraagstukken van de nationale en internationale staatkunde, die ons aller bestaan ten nauwste raken. Zij vraagt u bij de komende verkiezingen de reactie af te wijzen en door het uitbrengen van uw stem op haar kandidaten de uitvoering van de volgende punten van haar program van hervormingen in de komende regeringsperiode mogelijk te helpen maken.

1. *Internationale eenheid*

Hecht georganiseerde samenwerking der democratieën. Versterking van de organisatie van de Verenigde Naties. Doelbewust streven naar de politieke en economische éénwording van Europa en naar versterking van het Atlantisch verband. Actieve deelneming aan de oprichting van internationale gemeenschappen. Doorwerking van de democratie op internationaal terrein. Bevordering van het contact tussen de volkeren zelf.

In samenwerking met andere landen doeltreffende hulp aan de economisch minder ontwikkelde gebieden op de wereld.

2. *Verdediging van vrede en vrijheid*

Versterking der collectieve veiligheid in Europees, Atlantisch en wereldverband. Rechtvaardige verdeling van de nationale en internationale drukkende lasten der militaire verdediging. Scherp toezicht op de besteding der gelden.

Vergroting der geestelijke weerbaarheid en van de volkskracht, mede door maatschappelijke hervormingen, gericht op vergrote werkgelegenheid en bestaanszekerheid en door verdieping en verbreding van het culturele leven.

3. *Samenwerking met Indonesië.*

Nauwe samenwerking met Indonesië, ook ter verkrijging van een oplossing voor het probleem Nieuw-Guinea.

4. *Verbondenheid met de West.*

Volledig zelfbestuur binnen rijksverband voor Suriname en de Antillen.

5. *Vergroting van productie en werkgelegenheid.*

Doelbewust gebruik van de loon-, prijs- en belastingpolitiek ter bevordering van een sociaal verantwoorde vergroting van de productiviteit, mede om te kunnen komen tot verhoging van het huidige levenspeil.

Opvoering van de productie en voorkomen van verspilling door bevordering van de samenwerking tussen de ondernemingen en toezicht op de investeringen.

Vergroting van de werkgelegenheid door doelbewuste industrialisatiepolitiek. Versnelde uitvoering van de ontwikkelingsplannen voor gebieden met grote werkloosheid. Actieve werkgelegenheidspolitiek door vergroting van de nationale koopkracht. Daartoe zo nodig o.a. uitvoering van openbare werken op grote schaal.

6. *Socialisatie.*

Ter verhoging van de doelmatigheid der productie en van voorzieningen in het algemeen belang, socialisatie.

— van het particuliere mijnbedrijf in het belang ener nationaal, zowel als internationaal gerichte kolonpolitiek;

— van het verzekeringsbedrijf, waardoor een einde kan worden gemaakt aan

de thans bestaande verspillingen terwijl voorts hierdoor de mogelijkheid tot financiering van de woningbouw tegen redelijke rente wordt vergroot.

Nieuwe droogmakerijen en ontginningen dienen gemeenschaps eigendom te blijven.

7. Doortastende woningbouw.

Uitvoering van een bouwprogramma van ten minste 55.000 woningen per jaar. Het grootste deel van deze woningen te bouwen door woningbouwverenigingen en gemeenten, zo nodig met rijksvoorschotten.

Rechtvaardige verdeling van de te bouwen woningen over de gemeenten.

Regeling van de huurprijzen met het doel evenwicht te brengen tussen de huren van oude en nieuwe woningen, het onderhoud van oude woningen te verbeteren en gelden bijeen te brengen voor de financiering van de nieuwbouw.

Geen huurverhoging zonder compensatie en tegemoetkoming aan ouden van dagen, gepensioneerden en andere groepen van huurders.

8. Voortzetting der doelbewuste landbouw- en visserijpolitiek.

Bestaanszekerheid voor allen, die in de landbouw werken, door een geleide landbouwpolitiek, gericht op verhoogde productie.

Verbetering van vakopleiding en arbeidsomstandigheden voor de land- en tuinbouw arbeiders.

Voortzetting van de winning, verbetering en herverkaveling van cultuurgrond, mede om kleinere bedrijven te kunnen vergroten.

Blijvende regeling van koop- en pachtvoorwaarden van landbouwbedrijven.

Ordering en modernisering van het visserijbedrijf, mede met hulp van de overheid.

9. Gezonde middenstandspolitiek.

Bevordering van goede bedrijfsuitoefening in detailhandel, ambacht en verkeer. Vereenvoudiging van ambtelijke regelingen, die invloed uitoefenen op deze bedrijven.

Verbetering van het vestigingsbeleid. Bestrijding en voorkoming van overbezetting door toepassing van het behoefte-element en vrijwillige sanering.

Vergroting van bestaanszekerheid en sociale zekerheid.

10. Rechtvaardige verdeling van het nationale inkomen.

Handhaving van de geleide loonpolitiek, handhaving van de dividendbeperking. Voortzetting der belastingpolitiek, geleid door het beginsel: de zwaarste lasten op de sterkste schouders.

Bij mogelijke belastingverlaging bijzondere aandacht schenken aan verlaging van verbruiksbelasting.

Verdergaande maatregelen voor een rechtvaardige verdeling van het nationale inkomen door bevordering van het medebezit der gezamenlijke werknemers in het nieuw gevormde vermogen in de bedrijven, dat mede door hun offers en inspanning tot stand komt. Bestemming van de opbrengsten uit dit medebezit ter voorziening in bijzondere behoeften van de werknemers en ter vergroting van de voorzieningen voor de oude dag. Verkleining van de bestaande loonverschillen tussen stad en platteland. Voortdurend streven naar geleidelijke afschaffing van de gemeente classificatie.

Maatregelen ten behoeve van gezinnen en alleenstaanden, die door de prijsverhogingen in nood zijn gekomen.

11. Zorg voor de bejaarden.

Een definitieve ouderdomsvoorziening, bestaande uit een bodempensioen, dat verband houdt met de kosten van levensonderhoud, en een aanvullend verplicht bedrijfspensioen dienen zo spoedig mogelijk tot stand te worden gebracht.

Een bodempensioen dient te worden gefinancierd door nader te bepalen bestemmingsheffingen, terwijl het verplichte bedrijfspensioen zal moeten worden

gewaarborgd door bedrijfspensioenfondsen, waartoe ook zelfstandigen moeten kunnen toetreden.

Bijzondere zorg voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en voor de huisvesting.

12. *Zorg voor de Volksgezondheid.*

Wettelijke regeling van een doeltreffende organisatie van de zorg voor de volksgezondheid.

Omzetting van de ziekenfondsverzekering in een volksverzekering met vereenvoudiging van de huidige structuur van het ziekenfondswezen.

13. *Zorg voor de Nederlanders, wier lot met Indonesië verbonden is geweest.*

Hulp aan de Nederlanders, die uit Indonesië naar Nederland komen, om hier normale levensomstandigheden te hervinden.

Versnelling van het inschakelingsproces voor de in Nederland gevestigden en vermindering van elke ongelijkheid in behandeling.

Behartiging van de belangen van Nederlanders in Indonesië en bijstand voor zover mogelijk aan hen, die in moeilijkheden verkeren.

14. *Zorg voor het gezin en voor de rechten van de vrouw.*

Bijzondere aandacht voor het gezin bij maatregelen als in het program voorgesteld op het gebied van onderwijs, jeugdzorg en huisvesting.

Voor de kinderbijslag zal een regeling moeten worden getroffen, waardoor deze ten goede komt aan de kinderen van alle gezinnen.

Wettelijke regeling van het instituut van de gezinsverzorgsters. Verbetering en uitbreiding van de huishoudelijke voorlichting.

Opheffing van het verbod van beroepsarbeid van de gehuwde vrouw in overheidsdienst.

Wegneming van de belemmeringen voor gehuwde vrouwen om een gedeeltelijke dagtaak in beroepsarbeid te vervullen.

Gelijke beloning voor mannen en vrouwen voor gelijksoortige arbeid.

Volledige handelingsbekwaamheid voor de gehuwde vrouw.

15. *Zorg voor de jeugd.*

Gelijke ontwikkelingskansen voor allen.

Hervorming van het onderwijs, gericht op de ontplooiing van de persoonlijkheid, rekening houdende met de toekomstige maatschappelijke en staatsburgerlijke taak der leerlingen. Erkenning van de grondgedachte van de pacificatie. Wegneming van belemmeringen voor ontwikkeling van het openbaar onderwijs, onder meer door vernieuwing van zijn beheersvorm.

Krachtige bevordering van de scholenbouw. Zodra mogelijk verlaging van het aantal leerlingen per klasse.

Afschaffing van de schoolgelden en collegegelden. Ruimer financiële bijstand aan studerenden. Aanvullende vormingscursussen voor de niet-meer-leerplichtige jongens en meisjes, werkzaam op fabrieken en kantoren, onder arbeidstijd. Ontwikkeling van vakopleiding en leerlingstelsel.

Verbetering van voorlichting omtrent de keuze van school en beroep.

Wettelijke regeling van de steun aan het jeugdwerk.

Goede voorzieningen voor vrije-tijdsbesteding gedurende de militaire diensttijd, alsmede voor hen, die als principieel dienstweigeraar hun burgerdienstplicht vervullen. Maatregelen ter bevordering van de wederopneming in het maatschappelijk leven van de met groot verlot gezonden militairen.

16. *Actieve cultuurpolitiek.*

Maatregelen om kunst en cultuur te brengen binnen het bereik van alle lagen der bevolking en alle delen van het land.

Meer aandacht voor het kunstzinnig element bij het onderwijs in al zijn gelingen.

Grotere bijdragen voor het behoud en herstel van onze monumenten. Ruimer

steun aan verenigingen en instellingen voor vrije-tijdsbesteding en volkswontwikkeling. Vergroting van de mogelijkheid, dat kunstenaars lonende arbeid verrichten. Als middelen daartoe het in stand houden van kunstinstellingen, het aanmoedigen van aankopen door organen en bedrijven en het verlenen van opdrachten o.m. door het besteden van een deel van de bouwsom van overheidswerken daartoe. Bevordering van een vaste financieringsbasis voor de kunst.

Belastingvrijdom voor giften ten behoeve van culturele doeleinden.

17. Versterking en ontwikkeling van de democratie.

Handhaving van de in de Grondwet verankerde volksoorlogen.

Doeltreffender democratisch toezicht op het overheidsapparaat.

Verbetering van de werkwijze van het parlement. Vergroting van de rechtszekerheid der staatsburgers door verbetering van de rechtsvoorziening. Vereenvoudiging van de werkwijze van het ambtelijke apparaat. Bevordering van een snelle totstandkoming van bedrijfs- en productschappen en van ondernemingsraden, zo nodig door wetswijziging.

Landgenoten!

Nog zijn de gedachten van millioenen mensen over de gehele aarde vervuld van de vrees voor oorlog, voor onderdrukking, werkloosheid en armoede. Die vrees is de grootste belemmering voor de ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid in gezin en gemeenschap. Nog zijn millioenen in de greep van een machteloos verlangen naar een onherroepelijk afgedaan verleden. De democratische socialistischen streven naar de verwezenlijking van de grote mogelijkheden, die onze tijd te bieden heeft. Zij achten de strijd voor de vrede de dringendste taak van onze generatie, maar de strijd voor de vrede is onverbrekelijk verbonden met de strijd voor de vrijheid. Want slechts in vrijheid en gerechtigheid zal voor de mens de mogelijkheid gegeven zijn om aan zijn hoogste bestemming te voldoen.

In de Partij van de Arbeid voeren mannen en vrouwen van onderscheiden levens- en geloofsovertuiging te zamen de strijd voor de idealen van het democratische socialisme.

Voor het Gemeenteprogram 1949. Zie men de 35e jg, blz. 139

Voor het Provinciaal program 1951. Zie men de 35e jg., blz. 145

Voor het Middenstandsprogram. Zie men de 35e jg., blz. 149

STAATKUNDIG-GEREFORMEERDE PARTIJ.

Hoofdbestuur: Ds. P. Zandt, Voorz. te Delft; Ir. C. N. van Dis, Secretaris te Den Haag; W. Jansen, Penningm., te Rotterdam; Ds. P. J. Dorsman, te Schelluinen; Ds. M. A. Mieras, te Krimpen a/d IJssel; D. Kodde, te Zoutelande; Joh. de Kok te Middelburg; Ds. C. Smits te Driebergen.

Secretariaat: Partijbureau, Frankenslag 123, Den Haag, telef. 557095.
Postgiro 186302.

Program.

Art. 1. De Staatkundig-Gereformeerde-Partij staat voor de regeering van het volk geheel op den grondslag van de in de Heilige Schrift geopenbaarde ordening Gods.

Art. 2. De S.-G.Partij stelt zich ten doel, de beginselen van Gods Woord op staatkundig terrein tot meerdere erkenning te brengen in den lande. Haar streven is niet zoozeer gericht op een meerderheid van kiezers als wel op de handhaving en doorwerking van de beginselen, door haar beledenen, waarvan haar Program een korte samenvatting vormt.